

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	3 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Ligeum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezred centiméterenként 8 fillér.

Izrael és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Szombat, július 9.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Tisza szereplése.

Kolozsvár, július 9.

(L.) Tisza kétségtelenül jó kollega. Körbe jelenleg nem beszélhet a Reichsrathban Magyarországgal, hát elvégzi azt ide haza helyette — Tisza. Nemde pompás kollegialitás? Hasznos. Tudniillik Tiszára nézve. Holt, bizonyos Tiszának ezek után az udvar kegye, vagy ha úgy tetszik beszéljünk kormányparti nyelven: a korona bizalma! De bizonyos az is, hogy parlamenti krónikánk Tiszának ezzel a „snájdig” beszédével egy gyászkeretes oldallal szaporodott meg. Ennek az oldalnak a felírása is egész bátran lehet: Árulás.

Mert igenis árulás volt ez a beszéd ennek az országnak Horvátországgal szemben fennálló közjogi viszonya ellen. Árulás volt ez a beszéd továbbá Ausztriával szemben fennálló érdekeink ellen. És végül árulás volt ez a beszéd minden ép gondolkodás, minden logikával szemben. Ilyen tenorban csak az beszél, kinek önhittsége, a csuszó-mászó alakoskodása nagyobb. Ilyen gondolatok csak a hiúság és hatalmi vágy perverz érzéseiben meghihibbant agyban születhetnek meg.

De hogy ezek a gondolatok a magyar parlamentben kifejezésre is juthatnak és anélkül, hogy ez a parlament példát statuálna arra nézve, hogy milyen beszéd való a magyar és milyen az osztrák parlamentben — ez az: a mi feletti gyászos horderejűvé teszi Tiszának eddigi szereplését.

Mert nagyon elszomorító, ha egy magyar miniszterelnök arra a kijelentésre vetemedik, hogy ennek az országnak a léte tisztán Ausztriától függ, de még szomorubb, ha a parlament erre csupán „Zaj”-jal felel. Más válasz dukál erre. S Tisza az ellenzéknek eddigi elnézésétől vérszemet kapva hová-tovább belémelegszik oly nyilatkozatok tételére, melyek fennhíjázó hanghordozásokkal és a magyar érdekek merész elárulásával, megannyi egyegy ökölcsepás a nemzet önállósága, a nemzet önzete ellen. Hiszen, ha Tiszának csak az utóbbi napokban tartott „nagyszabású” beszédeit átolvassuk, valóban minden tulás nélkül állíthatjuk, hogy a magyar érdekek ellen kümb érvekkkel, de

kümb hangbordozással sem igen beszéltek még. Tiszának ezek a beszédei Körber érveinek és Lueger brutális hangjának a vegyülése és sehol egy erőyes hang, sehol tetterős fellépés, mely ilyen magyar miniszterelnöknek megmutatná az utat oda, hová testtel-lelékekkel szítani látszik: Bécs felé.

Káros, közgazdaságilag veszedelmes fegyver az obstrukció. Ez már egyszer bizonyos. De vajjon nem veszedelmesebb-e az ország közgazdaságára Tiszának eddigi szereplése? Az önálló vánterület eszméjének megfogtása közgazdaságilag nem veszedelmesebb országunkra nézve mint az a fegyver, melyet végre is csak addig használnak, míg lehetlenné tesszük azt a brutális erőt, mely ráadásul még legelőbb jogainkat is sárba tiporja?

És ne felejtjük azt sem, hogy Tisza is egészen másképp beszélt addig, míg az obstrukció halálmardara karmaival fenyegette. Nagy hangja csak akkor kezdődött, mikor az ellenzék béke kedvéért meg hozta az áldozatot és békejebbot nyújtott a kormány pártjának javulása reményében. De fájdalom ez a javulás nem állott be. Sőt Tiszának eddigi örületes szereplése hovatovább igazolni látszik a közvéleménynek ama aggodalmát, hogy a jelenlegi kormány vezetése alatt ez a szerencsétlen ország a legjobb uton van — a végromlás felé.

Szél kormányzása alatt az alázatos, csuszó-mászó hang bizonyult a kormány fegyverének. A közvélemény végre is felismerte annak a fegyvernek veszedelmes voltát és önzetes fellépésével hamarosan ártalmatlanná tette ezt a fegyvert. Tisza más fegyverhez folyamodik. Handabandázik, virtuskodik merészleggel röpi önhittségéből eredő lekicsinyelő szavait, teljesen negligálva a parlamenti modort. És ilyen fegyverrel gondol egyrészt érvényeket szerezni magáról »bátor fellépésével« Bécs előtt, másrészt meg szokatlan kirohanásaival »frappírozni« az ellenzék és végül ezzel a nagyképűsködésével tekintélyt szerezni magának »lefelé« is.

Nos, hogy Bécsben ezzel a fellépésével behizelgi magát, az bizonyos; bizonyos azonban az is, hogy Tiszának az efajta nagyképűsködése nem fogja megtévesztetni az ellenzéket és még kevésbé a közvéleményt.

Az obstrukció halálmardara még csak a levegőben lebeg, de mintha már csattogtatná szárnyait, hogy Tiszát kormányostól együtt felkapja és oda vigye, hova már hónapok óta méltónak bizonyult: a bécsi kamarilla rendelkezésére.

ORSZAGGYÜLÉS

— Express tudósítás. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 8.

A tegnapi nagy mérkőzésnek ma pikáns folytatása volt: hirtelen, váratlanul megjelent a látóhatáron Széll Kálmán, a rátpóti remete. Odahaza peng a kasza s halomra dől a kalász, a szorgalmas gazda otthagya mégis tuskulánusát s eljött a parlamentbe — vizsgáldni... Ahol annyi indiszkrécio hullott az utolsó napokban, hátha szükség lehet az ő szolgáltatásaira is? Korán, az ülés legelején jött el, de be nem ment az ülésterembe, hanem Perczel Dezsőt kereste fel. Vele tanakodott sokáig — többek között igazolta, miért nem volt ott a mult-kori katalógus-olvasásakor — aztán fogadta a tisztelőit, de nem igen jelentkeztek. Hja, a bukott nagyságokra most rájár a rud! Az ülés különben nehezen, lassan kezdődött. Öreg törvényeket olvasott fel, hogy megindokolja az általános vitánál mondott határozati javaslatát. Utána még Molnár János és Udvargy Ferenc tartottak záróbeszédet, egy, hogy nagyon későn fejeződik be az általános vita.

S azután következik az igazi mulatság — a civilista tárgyalása. Az elnöki két oldala tele van írva nevekkkel a csupa szavakkal.

Apponyi is határozati javaslatot nyújt be, amelyben azt követeli, vegyék le napirendről a civilista emeléséről szóló javaslatot, rendezzék az udvartartás kérdését a magyar közjognak megfelelően s a javaslat szövegét bízzák egy tizenöt tagú bizottságra.

Nagy feltűnést keltett, hogy Wittman János, aki még nem lépett be a nemzeti pártba, szintén aláírta határozati javaslatát.

Az ülés különben csendesesen kezdődött.

Elnök Perczel Dezső.

Viad Aurél: A miniszterelnök tegnapi beszédének egyik részében azt a kifejezést használta, hogy egyes képviselők konkolit akarnak hinteni az ország különböző ajtó polgárai közé s kijelentette, hogy lesz gondja, hogy ezek az urak még kevésbé legyenek vele megelégedve, mint

eddig. Mután tegnap csak két nemzeti-ségi képviselő....

Farkas Ábrahám: Nincs itt nemzetiségi, csak magyar képviselő. (Helyeslés.)

Viad Aurél... szólalt fel, köztük szóló is, ennélfogva tiltakozik az ellen, (Nagy zaj a jobboldalon.) akkor, mikor adalokkal igazolta, hogy a miniszterelnök dacára annak, hogy kijelentette, hogy a nemzetiségi törvényt nem fogja revidálni, mégis részben revidálja. Azt is bebizonyította, hogy a miniszterelnök a nemzetiségi kérdést nem Deák szellemében kezeli, holott erre hivatkozott. Mindezek után a konkolit hintés vádját visszautasítja s a miniszterelnök eljárását másnak, mint ámtáskán nem minősítheti.

Kammerer Ernő a pénzügyi bizottság előadja betérjeszt a bizottságnak az 1904. évi költségvetés helyesbítésére, a Ház alkalmazottainak fizetésrendezésére és a marhaszó olcsóbbá tételére vonatkozó javaslatokat.

Elnök: A jelentések ki fognak nyomtatni és annak idején napirendre tűzni. Következnek.

a záróbeszéd.

Szederkényi Nándor: Foglalkozik a tegnapi indiszkréciónak és követeli, hogy úgy Bánffy-nak a horvát ügykezelésre vonatkozó memorandum, mind pedig az ischli klauzula vonatkozó minisztertanácsi határozat a Ház elé terjesztessék, hogy az országgyűlés azokat megvizsgálhassa, tárgyalhassa.

Keményen elítéli a miniszterelnök azon kijelentését, hogy akkor tűzne frivól játékokat, ha a nemzet szemét fel nem nyitná és behajtáná a veszedelmebe az által, hogy a nemzeti követelmények megvalósulását egyelőre legalább teljesíthetők tartaná.

Micsoda veszedelmeket fenyegetheti a nemzetet? Ki az akitől a nemzetnek jogait való kivívásáért indított küzdelemben félni kell? Ez a Kijelentés nem egyéb politikai szemfényvesztésnél csak azért, hogy a közüzetonságot még jobban növelje. (Helyeslés, halál- és szél-öbölalodlon.) beszédét, mely szerint Horvátszky a vezényelt nyelv feletti rendelkezést a király jogkörébe tartozónak jelentette ki. Ezzel szemben Horvátszky-nak és Hodossynak más alkalmakkor elmondott beszédét olvassa fel, amelyből igazolja, hogy a miniszterelnök állítása nem nyugszik biztos alapon és épen Horvátszky és Hodossy felfogásai homlokegyenest ellenkeznek Tisza mai nézetével. Újból részletesen bírálja a kormány politikáját s kijelenti, hogy a hazafiatlan költségvetést nem fogadja el, hanem ajánlja határozati javaslatát elfogadását. (Helyes és szél-öbölalodlon.)

Udvargy Ferenc határozati javaslatát indokolva újból figyelmébe ajánlja a kormányt a magánhitel rendezését és kéri az illeték reformra vonatkozó intézkedések haladéktalan megtételét a költségvetésben nevezetesen a kölcsönokmányoknak belyegmentességét rendeltet meg-hagyni. Kéri határozati javaslatának elfogadását. (Helyeslés.)

Molnár János kijelenti, hogy csak 8-10 percig akar beszélni. Szembeliezi Tiszát Apponyival és konstatálja, hogy

Tisza Ausztriával szemben mélyen megalázta Magyarországot. A néppártot hazárállással gyanúsították meg nemzetiségi programjairól és az történt, hogy mikor Széll Kálmánra került, ugyanazt a nemzetiségi programot vallotta magának. Kijelenti, hogy a néppárt a 14. § alapján nem enged megkötöni a vámszövettséget, fölolvassa az erre vonatkozó törvényt. Tiltakozik a miniszterelnök azon kijelentése ellen, hogy Magyarország csak addig maradhat fenn, ameddig a nagyhatalom kezében marad. Végül kijelenti, hogy nem fogadja el a költségvetést.

Tisza István: Reflektál Molnár János beszédére és kijelenti, hogy a néppárt nem hivatalos röpirataiban államellenes igazságokat folytat. Majd polemizál Apponyival. Kijelenti, hogy a beruházási és katonai költségek egyforma elbírálás alá esnek és azok között nem tesz különbséget. A vámtarifát azért nem terjesztette elő, mert Ausztriában úgy se lehet tárgyalni, ennélfogva nincs semmi ok arra, hogy előre lekössük magunkat.

Kijelenti, hogy az általa elért katonai viszonyok többet érnek Apponyi 20 évi munkájánál. Apponyi különböző eszméket hirtet. A vezényelti nyelvre vonatkozólag is Apponyi 1890-ben mást vallott hírlapi cikkben is mint most.

Apponyi Albert gróf: Tisza hivatkozik arra, hogy a Szennyei-pártnak valamikor programja közé tartozott, hogy szorosabb kapcsolatot létesítsen a honvédség és a közös hadsereg között. Ez igaz, de ő megtagadja a programot, míg a kormány párt elfogadta azt. Nem hirtetett soha különbséget nézeteket, nyilegyenesen haladt előre politikai pályáján és mindig magyar szellemet követelt a közös hadsereg részére. Hírlapi nyilatkozataiban nincs ellentmondás.

Tisza István gróf: Apponyi nem egyenesen, de kitérővel futotta meg politikai pályáját, mert hiszen tagja volt a szabad-elpártnak és elfogadta annak programját. Molnár János: Tiltakozik a néppárt ellen fehozottakra nézve és kijelenti, hogy az igazolt rúniratok nem a néppárt hírlapja. Ezután elfogadták a költségvetést általánosságban.

Elnök: Beterjeszt a miniszterelnök indítványát, hogy a holnap kezdődő civilista-tárgyalásra is egy órával hosszabbítsák meg a parlament ülését.

Lengyel Zoltán: Indítványozza, hogy a civilista tárgyalása alatt a költségvetési vita felfüggesztessék.

Tisza István elfogadja ezt és ezzel az ülés berekesztett. Holnap döntenek a benyújtott indítvány felett.

A civilista.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, július 8.

Ma indul a Házban, a vita a civilistáról. A királynak kevés a fizetése; Ausztriától kap évi 9 milliót és Magyarországtól is annyit; vagyona nagyobb mint Roth-schildé és Károlyi Sándoré együtt, de még sem elég.

Az is igaz, hogy nincsen alkotmányos

TÁRCA.

Hirnév.

Írta: V. Sipos Ida.

Ott az enyhe patak mentén, virágot hullató fák alatt, ott zendült fel először a költőnek lantja lágy szavával. A virágok s a gyöngye füvek hozzásimultak a dalnokhoz szeliden, mosolygva intett a nefelejs, hajlodozott a lilium s a fölemilék, pacsirták vigan köszöntötték: — dalolj, dalolj, csak testvérdi....

Pásztorfiu arra járt, hallgatta, hallgatta a zengedőzótót, míg be nem telt vele a lelke, míg ajaka utána nem dudolta öntudatlan a szerető áradó hangokat.

Virágszedő lányka arra járt, hallgatta, hallgatta a zengedőzótót, míg be nem telt vele a lelke, míg belé nem olvadt annak minden szava egészen és amikor hazatért, nyugova fehér nyoszolyáján, álma-ba szövdött szivárványos bűbáj és serkenyén, ajka nótával lett hangos, melyet is a hűs bereknek, a virághullatónak, a költő szavának varázslóból megértett.

A költő pedig elhagyva később az enyhe ligetek puha rejtekét, andalogva ment, csak ment tovább.

És lábai vitték vad kietlen tájra, hol vértől gödölő csataterének tetemhalmait meredeztek elé, bánat, keserv, iszonyat, enyésznek gyász, jajdult, kiáltott, sirt feljéje mindentűn. Megállván pedig a gyászmezőn, elhantolá, elsrátá a hősöket, dombot hordott feljéjük magasat s betakará a rögöt zöld babérral, illatos rózsával, elringatta a kint édes szavával lantjának, megdöcögtette a halált, rothadó tetemek, elszáradt cson-

tokból varázsolva a földre új diadalmas varázst.

Ki hallá akkor énekét, véle sirt, lelkesült, ünnepeit bizonynyal, az ő lelkevel fonódva össze, társulva, testvérisülve lelke elváhatatlanul.

De tovább ment a költő és tért kicsinyke háza most, hol szegény, nyomorult, elvetetett emberek lakoznak, szűkösen éldegélve, csak a verejtékkel szorult kenyéren, nyár heve égeti, tél hidege marja testüket s álmutat rémekkel népesíti meg a jövőtől rettegő gond.

És szólott a költő ottan és zengedező szavára ime a kicsiny hajlék mintha kitáruln, fény özönlik be ablakán, soha nem látott vendég: tarka, ékes ruhájú reménység száll alá mélyébe, enyhítgető vigasztalással ajkán, sebeket gyógyító irral a kezében.

S a szegény, elvetetett ember nem fázik és nem éhezik többé, álma-ból nem riasztgatja, rémítgető gond, mint hulló levél a tó vizén elpihen, elnyugszik az édes dalon csendesben.

Imigy járt-kelt a jó fiú és mig pengette lantját szeré, ime nyomába újabb nótá cseodól, új dalnoknak ajkán, ott a virághullatón fák alatt a csendes pataknak mentében.

Hangos, merész, gonosz szavu az ének. A nefelejsék sápadozva halaványulnak el s a liliumok zizegve összebujnak, csufolódva, kacagva sujt le rájuk a gonosz szavu poéta nótája.

— Ej, szépséges virágok, hát egyebet sem tudok-e, mint mindig saját bájjaitokat bámulni a víztükörben? Együgyűek! Tölem ugyan ne várjátok, hogy ólodozva nyugodécseljek előtetek! Am döngécséjlen körül ezer meg ezer napszámos méhike, én ma-

gasabban állok felettetek, semhogy meglátalak. Köszönjétek meg, ha el nem találom mindnyájaitokat, mert azt is megtehetném... Ugy ám édes virágocskáim! Jó lesz alább hagyni a nagyzólo ábrándokkal!

Végig futott a nótá erdőn, mezőn, ligeteken nagy, erős szavával, hogy eszökbe vevék mindenek. Virágszedő lányka arra járt, hallgatta, hallgatta a csufolódó szólást, míg bánatos haragjában könnye meg nem indult és tön magában erős fogadást:

— Ha addig élek is, ezt el nem engedem neked, te gonosz szavu poéta!... Pásztorfi is arra járt, hallgatta, hallgatta a csufolódó szólást, míg nagy háborgással ki nem tört ajakán a haragvó indulat.

— Így, énekelni a szépséges virágokról! No, megállj, te gonosz szavu poéta, kerti csak élelem!...

Am a poéta csak ment tovább és lábai vitték, nagy, magas sirdomb elé, melynek alatta hősök nyugszanak egy közös sirban s babér és rózsá fodi be a rideg göröngyöket. Megállt itten vizsgaszemmel nézegetve szét.

— Lám, lám, hogy beboríták tetszős szöngyeggel in a kopár hantot, épp miként a vad, durva mult felé tarka, megtevesztő meséket szöttek, szép hegedű-szóba, kegyetesek tulzásokkal és ferditésekkel, gyönyörűségére a balgáknak és a gyöngéknek. Haha! Nem tudom, miért tartozom én elhinni, hogy e porló csontok, e koponyák ducaiban valóban nagy tettek, nagy eszmék ereje, teheteke vala. Hiszen kezem közt nincs egy sem, hogy rólok mértéket vehetnék s az agylekervényeket tanulmányozhatnám....

Ki tudja, nem-e csupán a tömegek ösztönöszerű egymásrabatása, a gözölög,

meleg vér, a csataordítás, a ropogó tüzeső dőhítő ingere volt-e az, mely közbömbössé félelmet, rejtélyességet vesztette tette előttük a halált, a pusztán a testi izgulusok szölte lúz, a felébredt ragadozó ösztönt, hogy a másik életét oltsa, adta öket kardéle s juttatta a hősök koszorujához.

Ki tudja?... Kétségtelen bizonyítékok nélkül állapítani meg tényeket, bizony balgaság.

Igy elmélkedvén a poéta, odébb ment. Jártak azonban arra jámbor emberek, kik is hallván az ő beszédét, felette igen megaláborodának és szidták az énekest és fen-nem emlegették az ő nevét, melyet is mindenkori nagy haraggal megjegyezze magának.

Am más tájékon, más vidéken járt már a poéta, kicsinyke háza tért mostan, hol elvetetett szegény emberek lakoznak szűkösen éldegélve a verejtékkel szerzett kenyéren, nyár heve égeti, tél hidege marja testüket s álmutból fel-felriasztja őket a jövőtől félt gond.

Szóltott itten, és szavára, csufoló, kegyetlen szavára mintha őszébb-őszébb szorultak volna a gunyhó falai, mig utol-lára fojtogató börtön, kínoknak vermővé lett az, elviselhetetlen, undok fészkevé a gyötrelmeknek, melyből sáppadozva, dü-böngve, fogcsikorgatva tüőt ki a jajgató nyomor.

...Idők mulottak el. Szépséges tavasz nyíltott újra és a ne-felejtess patak partjára kiballagott megint a jó fiú, kit is úgy szerettek, a hajlodozó liliumok, a virághullatón fák és a zengedező kis madarak és kapván az ő kobzába, énekelni kezdett édes éneket, hogy hallának meg távol és közel és énekelnének övéle együtt mindenek.

Am hijába, csak hijába, verte lantját,

szomorú, visszhangtalan, siket vala a táj, mintha idegen, ismeretlen világ lenne, ahol már meg nem értik a költőnek dalát s érzést, sóhajt, álmodt nem kelt a nótá senkiben.

Pásztorfiu arra járt, de nem igazgatta farfalyát már a költő dala után; virágszedő lányka arra járt, de létébe nem szállott a zengő hang varázsa mostan, csak elisiettek a költő mellett, hidegen, idegentül.

— A gonosz szavu poétát keres-sük — mondták, — nagy számadásunk van vele.

A költő szomoruan nézett utánuk s aztán csak ballagott tovább. Nagy, szabad mezőre ért, hol magasan domborult egy sir és rózsá, babér fedi a rögöt mindenütt. Megszólalt ott a kobza, mosi is mint egykoron, sirató bánattal, dicsőítő szóval, áldozva a hősök szent emlékeinek.

Emberek jártak-keltek pedig arra, kik nemrég véle sirtak, lelkesültek, ám senki is a jó fiú meg nem ismeré, de sőt levegőnek nézhetők csak szegényit, majd kereszttel esnek rajta nyílt sietős utjokban. Szörnyűséges méltatlankodással valának telve mind és csaptak nagy lármát, amint kiabáltak:

— Hol vagy te gonosz szavu poéta. Hej, gyere csak gyere!... Te kellessz nekünk!...

— No, itt nincs a merengő dalnoknak mit keresni.

A jó fiú odébb is állott csöndesen. Ment, ment, mig el nem érte a kicsinyke gunyhót, hol a szegény, szomorú emberek lakoznak, szivének minden édes, álmodott csodáját, lelkeinek minden kincsét nekik akarta adni, magával emelni a szegénység, nyomoruság földjéről, napfényes, dicsősé-

fejedelem a világon, a kinek csak megközelítőleg annyi fizetése volna; a hatalmas német császár nem kap annyit sem, mint a mennyit csak Magyarország fizet felesbe, de azért a fizetés mégsem elég.

Azt is jó lesz újból hangsúlyozni, hogy Magyarország nem a kvóta arányában járul az udvartartás költségeihez, hanem tulságos gavalériával ugyanannyit fizet, mint a nagyobb és gazdagabb Ausztria; de azért ez sem elég.

Nem szabad és nem lehet elfelejtenünk azt sem, hogy az eddigi és a jövő civilistát is majdnem egészen Ausztriában költik el Magyarországnak alig térül meg belőle öt garas, de azért a 9 millió még sem elég.

Ezenkívül évi 11 millió kell. Hiába nagy a család és királyi sarjak nem élhetnek krumpliból; az osztriga ellenben árta és hetvenhét vagy isten tudja hány főherceg sok osztrigát képes elfogyasztani és hála istennek jó étvágygal fogyaszt is.

Mellesleg megjegyezzük, hogy jó volna naponta a hivatalos lapban jelentéseket kiadni a fenséges urak és asszonyok étvágyáról: legalább megtudnók azoknak a nagyuraknak és hölgyeknek a nevét, a kik a zsirunkból élnek, de a szintűket sohasem látjuk, pedig azok az urak nemcsak magyar királyi hercegek, hanem mint a közös hadsereg született tábornokai és vezérei a magyar állam fizetési alkalmazottjai is. Ha a civilistából csak osztrigára telik, a tábornoki fizetésből kitelik hozzá a chablis meg a pezsgő.

És mégis! Most jut eszünkbe Október 15-én a smucigokodni további rongyos két millió — évi két millió miatt — hiszen a legfiatalabb főherceget Mátyásnak keresztelték. Ha másért nem, azért okvetlen érdemes néhány újabb milliót juttatni az osztrákoknak. És van még egy nyomós ok. Ha az udvar Budapestre jön, nemcsak a húst, hanem a vizet is Bécsből hozzák; takarékoskodnak a mi vizünkkel, meghagyják nekünk és mi smucigokodnánk ekkora tapintat és előzettség láttára.

Arra is le tesszük a főséket, hogy a Budapest adótt udvari ebédre a zöldséget és a cukorkát Budapestben veszik és így a civilistából legalább 200 korona marad itt zöldség fejében és talán — oh állj meg toll, talán le sem tudod írni a nagy számot — 1000 korona cukorkák fejében. Ne felejtjük el azt sem, hogy néha 100 korona jut egy-egy legett községnek is és hogy az udvari konyha maradványait csak csontos részekben a kutyáknak, puha részeket a szarvasoknak adják.

De az sem az utolsó dolog, hogy a magyar királynak Bécsben is tisztességes szállása legyen. Budapestben van, építi az állam; de Bécsben nem volt és az uralkodónak saját pénzén kellett magának új palotát építenie és hogy a bécsi ezt rossz néven ne vegyék, kapták az udvari muzeumokat, a nagy körutakat majdnem egész körülmény és tenger egyéjé jót és szépet az udvar illetéges császár költségén és pénzéből. Amit az osztrákok civilistába fizetnek, még annak a sok ajándéknak a kamatját sem fizeti, melyet csak maga Bécs városa kapott és ez az elégtelen kamat is visszatérül az osztrákoknak tisztesen, mert nemcsak egyenesen kapják vissza, hanem

ges hazába, hol szabadok, erősek, boldogok lesznek.

Leült a nyomorult gunyhó küszöbére és énekelni kezdett.

— Ám elhallgatott csakhamar. A gunyhó lakója rámondult.

— Ehl Hagyd abba már! Kell is nekem nóta....

A költő bánatos megütözéssel kérdé: — Hát nem ismerse-e atyámfia? — Nem emlékezel rám?

A szegény ember jól megnézte.

— Igazán nem bírok rád emlékezni, nincs semmi, az én eszembe hozza; bántani nem bántottál engem soha.

A költő sóhajtott.

— Igaz biz'a, hogy én a légynek se vétettem....

A szegény ember a távolban nézett elmerülő tekintettel, aztán a költőhöz fordult.

— Tudod, ha akarsz mégis valamit tenni, nekem, amiről megemlegette, vedd, vedd el engem az énekeshez, ki itt járt az imént. Kinek ajakán égő tűz volt a szó, lángostornak csapkodása. Ah, úgy persze, kizozza most is a lelkemet, forró töl minden csépp vérem és szomjuzomozom egyre, folyást, tengernyi tűz, fürdeni akarok benne, hadd égessen, hadd kizozzon, hadd perszelsen el. Boruljon lángba az egész világ és sirjon és kacagjon mindenki a kintől. Hahaha.... Az lesz nekem jó.... Vezess!....

Nagy, sötét madarak szálltak le a földre vijjongva, távolról zúgó szelek zendülése hallatszott, zavaros beszéd, kiáltások összevisszasága, melyből mind élesebben vált ki, egyre erősebben, sürbben, a gonosz szavú poétának nére. A jó fia, a szelid szavú költő csak hallgatta, hallgatta mindezt csendesen, lehajtott fejjel, szomorúan.

— Hej, látod-e látod!.... Bezzeg nekem nem lesz hírad-neved soha....

közvetve az állandó udvartartás járulékaival, hogy csak egyet említsünk, a külföldi nagy- és kiskövetségek is milliókat hoznak az osztrák konyhára.

Azért is valamivel kárpotolni kell a magyar királyt, hogy évente 11 hónapot abban a kellemetlen Bécsben töltsön, a hol százszáz éneklő ablakai alatt a »Wacht am Rhein!« és a »Deutschland, Deutschland über Alles!« című nótákat és a hol 15 év óta egyebet sem tesznek, mint obsztruálnak és a hol a parlamentben gyakran egész pártok ülve maradnak, ha az osztrák császárt éltetik.

Reméljük, sikerült meggyőznünk a közvéleményt, hogy ilyen körülmények között illenék, hogy talán meg is triplázzuk a civilistát és hogy régi lojális vármegyei praxis szerint, huszonnégy veresszint minden ellenzéki képviselőre, aki szót mer emelni a legmagasabb, legkegyelmesebben elfogadott civilista ellen.

Harc a milliókért.

Végrendelet-hamisítási pör.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, július 8.

Szenzációs jelentés érkezett tegnap délelőtt a budapesti királyi ügyészséghez. Előkelő embereket végrendelet-hamisítással vádolnak olyan örökösök, akik tizmillió koronától estek el. Ez az óriási vagyon mucsinyi Wohl Hermann földbirtokos és gyárossá volt, aki még 1898. március 16-án hunyt el Losoncon.

A följelentés a következőket mondja: Wohl Hermann, akinek sok pénze, nagy értékű ékszerek és szeszgyára, továbbá hat-ezer holdas birtoka volt, örökösei egy részének állítása szerint nem csinált végrendeletet. Mikor a rokonság halálra ágya körül állott kijelentette, hogy nincs testaméntuma s arra a kérdésre, hogy készítsen hát, ezt mondotta:

— Olyan nehéz a kezem, hogy a nevetem sem tudom leírni.

Halála után mégis végrendelettel éltek elő, amely szerint dr. Wohl Aladár budapesti lakos az általános örökös. Wohl Aladár fia az elhunyt öccsének, Józsefnek. Mindnyájuknak ügyvédje volt Frivaldszky Sándor dr. budapesti fiskális, aki a végrendelet készítésénél a szükséges funkciókat teljesítette. Szerintük a testementum Jeszenszky Danó néhai budapesti közjegyzőnél készült az örökösök jelenlétében Barcs Béla, jelenleg kisvárdai közjegyző segítségével.

A följelentés szerint azonban a végrendelet hamisítva van. Wohl Hermann ott sem volt a közjegyzői irodában. A polgári per folyamán Frivaldszky elő tették a végrendeletet és megkérdték ki írta? Azt felelték: »Jeszenszky Danó közjegyzőnél készült«.

Megállapították, hogy Pappnak egészen másféle az írása. Jeszenszky meghalt, Papp meghalt, s nem él a harmadik ember sem, akikre Wohl Aladár hivatkozott: Mucsó Mihály nyugalmazott királyi táblabíró. Frivaldszky mellett, a ki érdekelte fél volt, ő írta alá második tanúképpen a végrendeletet. A szövegben, amely előbb elkészült, helyet hagyta a Mucsó nevének, csak hogy kevés helyet, a melybe nem tudták beleszorítani. Ez tisztán látszik s szintén azt bizonyítja, hogy a végrendelet nem a közjegyzői irodában írták. Mucsó pedig, aki az irodahelyiség mellett lakott a Haris bazárban, aféle véletlen tanu volt, akire biztosan nem számíthattak s ezért is hagyta őtressen a neve helyét.

Bizonyosság az is, hogy a végrendelet szerint az elhunyt egy unokaöccsének, Fráter Lajosnak, négyezer koronát hagyott, holott Fráter a végrendelet keltkor már nem is élt, a mit a nábob jól tudott, mert hiszen az elhunyt Fráter házáat is ő vette meg Losoncon.

A polgári pör megindítása után a kiírt szűrt örökösök közül többen bűnvádi feljelentést tettek, egyelőre ismeretlen tettesek ellen. Közűk voltak Fráterék, továbbá Sothmann Hermanné, azonkívül Wohl Ede pusztakéri földbirtokos, a ki éppoly rokona Gáspár nevű apja révén a nábobnak, mint dr. Wohl Aladár. Ma aztán, minthogy pozitív adatokat sikerült gyűjtenők, már nemcsak tanukra hivatkoznak a feljelentők, hanem megnevezik azokat, a kiket vádolnak. Elmondják, hogy dr. Wohl nem jelentkezett nyomban az örökségért, hanem egyezséget kötött az elhunyt egyik fivérével, Wohl Rumi Adolfal, a ki a rokonsággal megválasztotta magát hagyatéki gondnoknak. Kijelentette, hogy ő minden rendbe hoz. Néhány rokonnal el is intézte az örökösök ügyét, kiegyezett velük.

Aztán egyezséget kötött Wohl Aladárral, a mely szerint lemondott gondnoki állásáról az 5. javára. Erre Wohl Aladár beleült a birtokba s most élvezi a milliók előnyeit. Wohl Adolf munkája fejében 200,000 koronát kapott meg azon a 130,000 koronán kívül, a melyet az elhunyt reá-hagyott. Egy másik rokon, dr. Wohl Lajos külföldön élő hírlapíró, a végrendeletben neki hagyott 20,000 koronát beszámítva, összesen 500,000 koronát kapott. Ebből 50,000 koronát azért, hogy dr. Wohl Aladárnak megszerzi a magyar nemességet. A végrendelet szerint az összes rokonoknak s a jótékony célokra együttvéve jutott 5-600,000 korona.

Ezeket mondja el a följelentés, amely Frivaldszky ügyvédet és Barcs közjegyzőt közokirat-hamisítással vádolja. A bíróság dolga lesz megítélni, kinek van igaza.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 8.

Az orosz hóhérendszer mindenben hasonlít az osztrák viszonyokhoz. Különösen egy dologban frappáns a hasonlatosság: abban, hogy tanulni nem tud, feledni még kevésbé, megérteni a népeket pedig egyáltalában nem is akarja.

A cári hatalom így gondolkozik: a a gondviselés bennünket despotának rendelt ki. Kötelességük tehát a népeknek, hogy bennünket megértsen. Nekünk nem kötelességük, hogy a népeket megértsük. Mert nekünk vannak hóhéraiink, akasztófaik, börtöneink, szibériai ölbányáink. Vannak szaglászó kopóink is, a melyek kiszagolnak mindent, a mi dinasztia, vagy kormányjelens. És mindenki, a ki nem hajlik, lötni kénytelen.

Az orosz hatalom örökké éhes. Étvágya telhetetlen és soha semmivel, semmi áttal ki nem elégíthető. Terpeszkedni akar s mért nem elég neki ez a tér, a melyet Európában és Ázsiában elfoglal, ráheztelt Kelet-Ázsiára, ahol elfoglalta annak idejében Port-Artut, mert — ugymond — neki szüksége van a távol Keleten, annak vizein egy hadi kikötőre, hogy lábat és hóhérendszert ott is megtehessen. Hadd nyögje minél több nép a muszka despotizmus rendszerét.

Odahaza, Muszkaországban is több tekintély van a cárnak és rendszerének, ha minél messzebb területekre nyulik ki a keze. Igaz, hogy a japánok most ezért a rablórendszerért a körmire koppintanak a muszka óriásnak és nagyokat vernek pöf-feszkekde urhatnáságán. De ez sem tudja rávenni a cárt és kormányát, hogy tanuljon-okuljon és belássa, hogy egy dinasztiaért nem lehet és nem is szabad földözni a nép millióinak érdekeit.

Most, hogy Finnország fővárosában Bobrikow főkörmányzót Schaumann meggyilkolta, mert nem tudta tovább nézni a népek és a nép érdekeinek eltiprását, a cári hatalom megint a hóhéraihoz folyamodik.

A nép vérszkiáltásaira rá sem hederít, hanem Bobrikow, a finn hóhér olyan főkörmányzót küldött Helsingforsba, a kinem egy, hanem száz hóhért képvisel. Obolenszky bíza meg a rend helyreállításával. A finnek még most reszketnek a név hallatára. Obolenszky gondoskodott arról, hogy nevének említésére borzongás fussa át minden ember hátát. Cárabból a cárnál és annak minden hatalmánál. Noha a cár egy hozzátett levélben kijelentette, hogy Schaumann merénylete egy örült ember tette volt, mégis letartóztatott már Schaumann édesapját, az öreg szenátort is, a ki teljesen ártatlan a merényletben.

A vértörvényesség minden eszközét mozgósította már Obolenszky Finnországban, hogy a képzelt bűntársakat kinyomozza. Sokan már a véstörvények is népekké válnak. — Azonban európai dinasztiaiknak éppen olyan gonosz szolgálatot tesz a cári végrehajtó hatalom az erőszak ez intézkedéseivel, mint önmagának.

A leigázott népek hasonlítanak a szelidített oroszlanokhoz. A ketrébeli oroszlan csak addig retteg az oroszlan-szelidítő korbácsától, a mi egyszer a zsarnok lábikrájában nem harap. Ha egyszer észreveszi, hogy az is sebezhető és törékeny, hogy az véreik és szétélehető, akkor vége a szelidítő hatalmának. Legközelebb nekiesik és cefatokba szagatja.

A finn nép is tudja már, hogy a kirendelt hóhér nem halhatatlan életű. Most már egyetlen ember is olyan eszközök birtokába juthat, melylyel megreszketethet egy egész országot. Minél hatalmasabban fejlődik a technika, annál tökéletesebbé válik minden öldöklő eszköz. — A finn nép, minél jobban gázolnak rajta, annál inkább hajlandó ezekhez az eszközökhöz fordulni.

Az európai hatalmak nem nagy köszönettel tartoznak a cári kormányának azért, hogy bizonyították szolgálatnak a népeknek arról, mennyire sebezhető is. Pedig Obolenszky kvázi erőszakkal nyomja kezébe a finneknek az erőszak fegyvereit.

Ma a következő táviratok érkeztek a háborúról Budapestre:

Pétóvár, július 8.

(Hivatalos.) Kiroptatkin tábornoknak a cárhoz intézett távirata jelenti 5-óról: 4-én Vafanku vidékén, Szüncsöntől délre 14 kilométernyire és a szomszédos Taicában megütözték a járóőrök, miután a japán járóőrök dél felé vonultak vissza. Szüncsont közelében, a Halo-magaslaton, Szajdanjától 10 kilométernyire délre egy orosz járóőr megütözték a japán elő-őrökkel és két halottja volt. Dél felé portyázva megállapították, hogy Janszuszu köz-ség közelében, Csainjától 7 kilométernyire délre 10,000 fő gyalogságból álló egy lovasszázzal és négy ágyúval ellátott ellenséges előrs van Diamancában pedig a Csintzon folyó völgyében egy zászlóalj lovasszázzal és 12 századdal. Ez előrs mögött Uanfuzanban jelentékeny japán haderők vannak. A kínaiak jelentése szerint ezeket a csapatokat Dasjauankben szállították partra, Takusantól 60 kilométernyire délnyugatra, 4-én egy kozák járóőr lovasvadászokkal Paljamicánál jutott, a Csintzon bal mellékfolyója völgyében, Jamonlinától 9 kilométernyire északra, a jelentős ellenséges haderőt látott meg. Egy japán előrral Paljamicánál történt megütöztetés közben egy kozák megsebesült, 4-én két orosz század és egy szotnya az Uj-Dalín felé vezető északi uton oroszosan visszavetődött Liutiatiriből egy japán elő-őrcsapatot. Ez alkalommal egy kozák megsebesült. Három kozák eltűnt.

Pétóvár, július 8.

Skridlov tengernagynak Miklós cárhoz intézett 5-iki távirata a következőket tartalmazza. Báró Rhaden iregattkapitány vezénylete alatt a gensani kikötőbe gyűjtötték egy torpedónaszádajrat kutatásra. A kutatásnak az volt az eredménye, hogy abban a kikötőben nincs ellenséges hadihajó. Csak kereskedelmi hajót találtak és pedig egy parti gőzöst és egy sunert, a melyeket felgyújtottak. Mintán legénységét szállítottak partra, több torpedónaszádot, melyek a part körül voltak találhatók, elpusztítottak. Észrevettük, amint a japán negyeden és a parton japán katonák sietve gyűlekeztek. Nemsokára löni kezdetek a torpedónaszádokra, melyek ugyan-csak meggyújtották a tüzelést és a japánokat visszavonulásra kényszerítették. A torpedónaszádok ezután gránátokkal felgyújtották a laktanyát. Nekünk nem volt veszteségünk. Egy cirkálóhajóosztály, mely Brozovrazov altengernagy lobogóját vontatva fel, július 1-én este 6 óra 20 perckor vonult át a koreai szoroson, hét ellenséges hajóval találkozott, látszólag négy cirkálóval, melyek páncélosok védelmével haladtak előre, valamint egy vagy két torpedónaszáddal. Hajórajunk megfordult, mire az ellenség üldözni kezdte és 80 kábel hosszúságról kezdett eredménytelenül tüzelni. Hajóink nem löttek vissza. Este 8 órakor 11 ellenséges torpedónaszád hukkant fel hajórajunk előtt és eredménytelenül támadta meg azt. Brozovrazov altengernagy azt hiszi, hogy tüzelésünk két torpedónaszádot süllyesztett el. Másnap reggel az ellenség már nem volt látható. Nekünk nem volt veszteségünk. Hajóink éppen maradtak. A Chaltenham nevű angol gőzös, amelyet cirkálóhajóink a Japán tengerben megtámadtak, Gervais hajóhadnagy vezényletével július 4-én érkezett Vladivosztocka. Utban volt Otanóból Fuzan felé és vasuti sineket, valamint épületeit szállított a szjoul-fuzáni vasutvonal számára.

Pétóvár, július 8.

(Hivatalos.) Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett 6-iki keletli távirata szerint az ellenség július 4-én vissza akarta az oroszokat előőrsvonaluk déli élén szorítani, de kísérlete nem sikerült. Tekintettel arra, — ugymond — hogy a japánok ki-üritették Valankut és Potajcat és ama hír követeztében, hogy előcsapataik a Szeviszko folyó balpartjára vonultak vissza, negyedikén alaposabban átkutatták a vidéket Szüncsont irányában. Reggel 9 órakor az ellenséges előőrsnek gyalogságból és lovasságból álló és két gépfegyverrel ellátott apróbb csapatait a Jancsinpu—Jancsunitu—Baciaca vonalon láttuk meg, a vasuti vonal mindkét részén Szüncsontól 6 kilométernyire északra. A lövészek és a lovasság tüzelésére, valamint a balszárnyunk megkerítésére kénytelenek voltak a japánok a vonalról visszahúzódni és a Kucsikan irányában lévő Szüncsontól északra négy kilométernyire fekvő magaslatokra visszavonulni. Utőgünk kedvező helyzetbe vezé-

lünk, a melyek közül a legmagasabb 120 méter magaslaton felállított ellenséges lovasságra és gyalogságra, hogy a japánok, mindjárt az első lövésük után, Szüncsont felé menekültek. Lövészeink egy része hatalmába kerítette a vasuti állomást, de előbbre nem haladhatott, mert a szüncsonti városfalat ellenséges lovasság és hegyi tüzérség tartotta megszállva. A Szüncsontól öt kilométernyire keletre fekvő dombokat is elfoglalták. Ekkor az ellenség a Szeviszko folyó balpartjáról ágyúval a vasuti állomás felé és az általunk Kucsicsen mellett megszállt dombokra kezdett tüzelni. Újabb kutatás azt eredményezte, hogy a Szeviszko folyó balpartján meglehetősen erős ellenséges haderők vannak és hogy Szüncsont és a város keleti részén lévő dombokat ellenséges előrs tartja megszállva. A negyedik számú japán dragonos-erzed két katonája fogásba esett. A Szidjan mellett lévő dombon az ellenséges előőrsök hatalmában vannak, melynek tartaléka Szidiantól 8 kilométerre délre vannak. Szifantai és Ocaiatól délre fekvő magaslatokat is ellenséges csapatok tartják megszállva. Július 5-én az egyik orosz járóőr az ellenséges előőrsvoval mögött elnyújtott Bjuzuton faluig, Szüncsontól 26 kilométernyire keletre, az ott lévő járóőrt szét-szórta. A végzett kutatás összes eredménye az, hogy az ellenséges előőrsvoval a Potilizától Siknanuzánig terjedő vasutól keletre lévő dombvidéken van felállítva.

Szelhámus huszártiszt.

Elfogott házasságszedelgő.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 8.

Évek óta grasszál a vidéken és külföldön egy veszedelmes szelhámus: Bottkói Sándor volt kolozsvári huszárhadnagy. Bottkói jellembe vágó dolgok miatt kénytelen volt otthagyni tisztii állását 1898-ban.

A katonai pályát elhagyva, egyenesen szelhámosságra adta magát. Még abban az esztendőben feltűnt a fővárosban egy előkelő külségű gavalér ember, a ki Rózsa Miklós földbirtokosnak mondta magát. Kellemes modora, műveltségű aját nyitott neki néhány előkelő családnak. Egy Margit-szigeti mulatságon megismerkedett egy fővárosi ügyvéd és földbirtokos nagy hözonnyal leányval, a ki halálosan beleszeretett a csinos ifjuba. Rózsnak, aki nem volt más, mint Bottkói, csak a pénzre fájt a foga. Hogy célját elérje, megszoktatta a leányt. Ugy számított, hogy akkor bevalja kieltét és az apa kénytelen lesz odaadni éányát. De rosszul számított.

Az óvatos apa, a ki már régebben észrevette leánya gyanus magaviseletét, meg tudta, hogy a leány naponként találkozik egy fiatalemberrel, a ki Rózsa Miklósának mondja magát. Mintán a leány szerelemről

nem szólt neki sohasem, gyanusnak találta a dolgot és a rendőrséghez fordult bizalmasan. Egy detektiv aztán kikutatta, hogy Rózsa, a ki akkor az Adria-szállóban lakott, tulajdonképpen Bottkói, az elespott kolozsvári katonatiszt. Ez a felfedezés éppen jókor történt. A leány egy este bucsu nélkül távozott hazulról. Az apa utánament a detektivvel és a nyugati pályaudvaron elcsipte Rózst és a leányt, a mikor ezek éppen vasutra akartak szállani. A leány mindent bevallott. Elmondta, hogy szökni akartak. Mikor a leány megtudta, hogy Rózsa kicsoda, elfordult tőle. Szerelme, mit ez ember iránt táplált, szertefoszlott. Bottkóit a VII. kerületi kapitányság hamis név használatá miatt kétnapi elzárásra ítélte és kitiltotta a fővárosból.

Ekkor a vidékre rándult a katonatisztből lett iparlovag. Kis idő múlva Szegeden, Aradon és Temesváron beszéltetett magáról. Mindenütt szelhámusokdótt, de oly ügyesen, hogy nem tudták elcsipni. Mikor a vidéken sem tudott jobban bolgolgolni, elment Bécsbe.

Bécsben bottkai Bottkói Aladár erdélyi gróf néven a legelőkelőbb szállodába szállt. Egy vén uszorással ismerkedett meg, a kinek bizalmasa lett. Ez ez uszorás arra használta fel, hogy mi társaságokban üzleteket kössön az ő nevében. Az algróf szimatolta ki, hogy kinek van szüksége pénzre és az uszoráshoz terelte, feltéve, hogy »jó« volt.

Ennek az uszorásnak — kit Lichtenberg Jakabnak hívták — volt egy Róza nevű szép leánya. Róza szintén beleszeretett atyja grófi ügynökébe és egy szép napon néhány ezer forintot magához véve, megugrott vele.

Az uszorás annyira megharagudott ezért leányára, hogy nem is kívánta többé látni. Nem is tett ellene feljelentést. Az algróf egy darabig együtt élt a leánnyal, de aztán faképpel hagyta, amikor elfogyott a pénze. Szegény Lichtenberg Róza egészen elzüllött. Atyjához hiába fordult, az kitagadta, végrendeletében pedig minden pénzt idegenekre hagyta.

A szelhámus algróf ezenközben folytatta szelhámuskodását. Hogy milyen ügyesen táncolt a bűntörvénykönyv paragrafusai között, mutatja az, hogy Münchenben harmadfői évig élt minden foglalkozás nélkül a lefényesebb módban. Egy börtönjáró özvegynek lett titokban kedvese, aki belebolondult a svinderbe és a mikor a halálos ágyán fektött, minden vagyonát rá akarta hagyni.

A rokonok éberségén muli, hogy az ajándékozás meg nem történt. Mintán amugy is gyanították, hogy csalóval van dolgot, a rendőrséghez fordultak, amely táviratilag felvilágosítást kért róla a budapesti rendőrségtől.

Ezen a réven azután minden kiderült és a volt huszártisztet letartóztatták. Persze az öröklésből — az özvegy kerek 300,000 márkát akart rája hagyni — nem lett semmi.

A városligeti kardaffér.

A provokált főhadnagy.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 8.

A városligeti Wampetichbeli kardaffér szereplői Rónay László és Fackh József egészségi állapotában tegnap óta lényeges javulás állott be. Rónay László annyira jól érzi magát, hogy már ágyban sem akar maradni, Fackh Józsefről is konstalták már az orvosai, hogy két-három nap múlva elhagyhatja a kórházat.

Fackh Józsefről, a ki Réczey klinikájának második emelet 1-ső szobájában fekszik, a következő jelentést adta ki az orvosa, dr. Borszék:

„Állapota javult. Lába nincs, közérzete jó!“

Fackh Józsefet egymásután látogatják meg a barátai, a kik felváltva őzik Rónay és Fackh betegágyait. Tegnap ott volt a klinikán az ősz anyja is, a kit vidékről, nyaralásából hozott haza ez a nagy botrány.

Rónay László nem fogad senki idegent, pedig ugyancsak sokan érdeklődnek iránta s a Borz-utca 8. számú kis ház udvara állandóan tele van érdeklődőkkel.

Az afférban szereplő szöke kisasszony egy német nevelőnő, ki mágás családoknál volt eddig alkalmazva, de egy hónap óta állás nélkül van.

Fackh régi barátja, egy esztendeig volt együtt vele s akkor a fiatalember megunta és elhagyta. A lány a főhadnagyt csak tegnap délután a botrány előtt három órával ismerte meg. Néhány óráig sétálgattak, azután betértek vacsorázni a Wampetichhez.

A vizsgálóbíró tegnap kihallgatta a nevelőnőt is. A vallomása teljesen azonos a főhadnagy vallomásával.

A kórházban tegnap este 8 órakor megjelent két tiszt, névszerint: Talai András és Auger Péter, a beteg Fackh Józsefet keresték és tudtára adták, hogy Schmidt főhadnagy nevében keresik, hogy nevezze meg segédeit.

Fackh udvariasan fogadta a tiszteteket és tudtukra adta, hogy ma délelőtt tíz óráig megnevezi segédeit.

A négy segéd ma délben tizenegy órakor találkoztak a tisztii kaszinó éttermében.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár bajairól.

Kolozsvár, július 8.

Egy helybeli orvos írja nekünk a következőket:

„A napokban egy orvos kollégámmal sorra jártuk Kolozsvár város üdülő helyeit, gyümölcsös és szőlő hegyeit. Egy darab Ázsia a kis Athen közvetlen közelében. Brétfő—Békás-pataka és a többi hegyek, hova oly sokan járnak ki üdülésre, keresni, frissen hordott undok bűzös trágya dombokkal vannak fertőzve. Hiába a vízvezeték és csatornázásba elköltött sok millió korona, ha a városi bölcs hatóság, a város határán levő nyaralókra sem ügyel, fel, közelebbi tekintetben, mert a fertőző betegségek baciussai, itt hatósági felügyelet mellett szaporítanak és ezáltal beszéltetik a városba. Most a forró napok bekövetkeztével már is megdöbbentő mértékben lépett fel Kolozsvár városában a különféle fertőző betegség. A kötelezettség magaslátán álló hatóság már rég megvizsgálta volna ezeket a helyeket és hol trágyadombokat talál, azokat azonnal el kellett volna hordatnia és szigorúan meg kellett volna büntetnie azokat, akik tudatlanságuk folytán a nyaraló helyeket megfertőztették.

De ezzel most már későn állunk elé, a választások előtt, bizonyosan sikerre vezetett volna felszólalásunk. Abban a reményben, hogy talán az illetők figyelemre méltítják idézzük a most Székely-Udvarhelyt megártott országos középiskolai tanár egyetemes gyűlésében Pekár Károly doktor főnöki tanár szép beszédéből a következőket:

Ha pedig az orvos és pedagógus együttes szemével nézzük nemzetünk egészséges fejlődését, eljövendő tényleg akadunk. A fajrontó betegség rémes fejedelme, a tüdővész, egész Európában a legnagyobb százeleken pusztít mindenkit. Jóllehet nagy ez a százelek. Nem a gyógyítás itt a fő, hanem a faj megővése a rettenetes ellen-séggel szemben, edes magyar fajunknak megvédelmezése a fajrontó ellenséggel szemben. Mit ajánlunk erre a szakemberek? Tisztaságot. Tisztaság dolgában legyen tiszta a levegő a mit beszívunk, az étel a mit megeszünk, az ital amit megiszunk, hogy testünkön a fajrontó betegségek apró szervezetei ne üthessenek tanyát.

Hát ehhez nincs hozzátenni való. Itt cselekedni kellene. S pedig hathatósan és mielőbb.

— (Szakértekezlet a vásárvám díjszabályzat ügyében.) Tudvalevőleg Kolozsvár vásárvám díjszabályzatát csupán egy évre állapították meg, ennél fogva az új szabályzat elkészítésére Szavacsina Géza polgármester tegnap délután szakértekezletet hívott össze. A városatyák e fontos kérdésben meglehetősen indolenciát tanúsítottak, mert nagyon kevesen jelentek meg a szakértekezleten. Először: Szavacsina Géza, eladott Fekete Nagy Béla. Jegyző: Pethő József, aljegyző. Jelen voltak: Dr. Gáman József az iparkamara részéről, Havas Ármin, Hevesi József, Kaniz Jenő, Nagy János, Reményik Károly és Reményik Lajos bizt. tagok. Az értekezlet lefolytatta a díjszabályzatot és csekély módosítással az ez évre szóló szabályzatot ajánlja ezutánra is.

— (Az E. K. E. kirándulása.) Az E. K. E. e hó 15., 16. és 17-én kirándulást rendez, melynek rendje a következő: Indulás Kolozsvárról július 14-én este 6 óra 17 perckor. Érkezés Nagyváradra 10 óra 40 perckor. Meghálás turista módon. Július 15-én tovább utazás vasuton 5 óra 30 perckor Lunka-Rézbanja megállóhelyre (12 óra 48 perckor), tovább utazás kocsiakkal. Érkezés Rézbanyára 1 óra 30 perckor Elszállásolás. Ebéd. Ebéd után bejárása az alsó körútnak, melynek főbb látnivalói a következők: Fonáczai barlang, Fonáczai Izbuk, Rip-ríp barlang, Sárkánylyuk, József főherceg híres cseppkő barlang, Csori vajda barlang, Schmidt-kőház (elfeledőzőről elnevezve). Meghálás Rézbanyán.

Július 16-án bejárása a középső körútnak. Főbb látnivalók: Aihar, Johanna. Nepumuk vízesések, Muki-zuhag, Kondor főherceg cseppkőbarlang, Körös eredete (barlang). Meghálás Rézbanyán. Július 17. Felső körút (vízjátékok) bejárása. Főbb látnivalók: Kétfel-esés, Picula esések, Pongrácz, Szer-vác, Bonifác hármass vízesés, Szenthárom-ság-esés (3-as vízesés egyik 80 m. magas), Olvasó, Bellavista, Amazon, Apród, Meny-asszony-fátyol, Ezüst létra vízesések. Hazaindulás Rézbanyáról kocsiakkal és vonatralás L. Rézbanyán (megállóhely) 2 óra 13 perckor d. u. Érkezés Nagyváradra 8 óra 43 perckor, tovább utazás 2 óra 6 perckor. Érkezés Kolozsvárra július 18-án 7 óra 12 perckor reggel. Tudnivalók: 1. A körúttal bejárása nagyjából részben történik és keveset farsztó. 2. Részvétel lehetősége július 12. d. u. 6 óráig bejelentendő. 3. Költségek mintegy 20 korona a vasúti jegyet és a szabadban elköltendő turista ebédet és 2 napi uszónát ide nem értve (vasúti jegy oda-vissza 17 korona).

— (A szövetkezetek reformja.) Az igazságügyminiszter közölte a szövetkezetekről szóló törvényjavaslatnak Nagy Ferenc egyetemi tanár, országgyűlési képviselő által készített újonnan átdolgozott tervezetét. A közöltétél célja, hogy a tervezet minél szélesebb körben bírálat tárgyává tegyék s a bírálati anyag az ősi hónapokban megtartandó szakértekezletek felhasználható legyen. A munkát a kereskedelmi törvény szövetkezeti részének (I.

rész, XI. cím) revízióját célzó, ugyancsak Nagy Ferenc által készített s épen tíz év előtt közzétett első előadói tervezetnek újból való átdolgozása, amit különösen a szövetkezeti ügynek azóta beállott nagyarányú fejlődése tett szükségessé. A tervezet főképe: törvényes garanciákat alkotni, hogy a szövetkezetek altriszitikus rendeltetésüknek megfelelően működjenek, a szövetkezeti társasági forma sem nyereszkesre, sem a tagok kizsákmányolására felhasználható ne legyen s ehhez képest különösen az úgynevezett „korona-szövetkezetek” működése tekintetében felpaszoló nagymértű visszaéléseket megakadályozzák, a fogyasztási szövetkezetek működését a kiskereskedő osztály érdekével összhangba hozzák s általában az ellenőrzés és felügyelet hatályosságát, különösen periodikus vizsgálatok által, minél teljesebben biztosítják.

— (A városi Vigadó sorsa.) Tegnapelőtt d. u. Póczy Mihály főmérnök, Debreceni Balázs oszt. mérnök, Merza Gyula, Reményik Károly és Fekete Nagy Béla v. tanácsos helyszíni szemlét tartottak a városi Vigadóban, mely alkalommal a bizottság azt a tervet vetette fel, hogy a Vigadó helyiségeinek kiadása céljából tartandó verseny-árverésen a bérleteket úgy eszközöljék, hogy a város ne legyen megkötve, ha esetleg a bérleti szerződés megkötése után a városra nézve kedvezőbb ajánlatot, pl. az épület megvétele céljából nyújtanának be. A bizottság ugyanis a 228 ezer korona értékűt képviselő épületnek alig 8000 koronányi jövedelmét kérvénnek tartja s így terveinek megvalósítása céljából felkérte egyúttal Reményik Károly építész, hogy a Vigadó tüzetrendszeli szempontból életveszélyes épületének esetleges átalakítása végett a tanácshoz való beértesítés céljából terveket készítsen.

— (A nemzetközi tüzoltó kongresszus kolozsvári vendégei.) A Budapestben tartandó nemzetközi kongresszuson, melynek bizottságához folyton érkeznek a jelentkezések a külföldi tüzoltó-egyesületektől, így többek között Francia-, Angol- és Németországból, Amerikából stb., a kolozsvári tüzoltóság is képviseltetni fogja magát. A kolozsvári tüzoltó egyesület küldöttsége — még eddig meg nem állapított számban Polcz Rezső t. főparancsnok vezetésével — alatt fog részt venni a kongresszuson. A fővárosban működő rendező-bizottság már meg is állapította az ünnepélyes egybekötött kongresszus műsorát.

— (Adományok a Szent-György szoborra.) Városunk lelkes hölgyei nemes buzgalommal igyekeznek azon, hogy a Szt.-György szobor felállításához szükséges összeg mielőbb együtt legyen. Ujabbban bejött adományok a következők: Brutsi Lászlóné úrnő gyűjtése: Dr. Szentkirályi Ákos 5 kor., Brutsi Lászlóné, Brutsi László, Frey Vilmos, Pozsoni Antal, Gere Kálmán, Andrásföszky Dániel 2-2 kor. Barna Balázs, Bükky Ferenc, Dávid Albert, Konecz, Gáman Józsa, J. B. Pál Andor 1-1 kor. B. Gy. 40 fill. Összesen 24 kor. 40 fill. — B. Bak Lajosné úrnő ívén: B. Bak Lajosné 10 kor. Bak Bálint 1 kor. Összesen 11 korona. — Hevesi Józsefné úrnő ívén: Kolozsvári iparos egyesület 30 kor., Hevesi Józsefné 20 kor. Összesen 50 kor. Tisztelettel kéri a szobor-bizottság az itvarói hölgyeket, hogy gyűjtéseiket f. hó 10-ik befeljenek és a begyűlt összegeket Hirschfeld Sándor pénztárnok kezéhez juttatni szíveskedjenek. A szoborra hiányzó összeg még 548 koronát tesz ki.

— (Temetés.) Öz. Berde Áronné szül. Szarvady Karolinak, néhai Berde Áron kolozsvári egyetemi tanár özvegyének hűlt temetőt e hó 7-én áldotta meg Budapestten előkelő gyászközönség jelenlétében ösinte részvétel mellett Petri Elek ev. ref. lelkes. Bucsuztatójában szép szavakkal emlékezett meg az elhunyt érdemeiről. Az elhunytat a keleti pályaudvarról Kolozsvárra szállították és tegnap délután 3 órakor helyezték el itt örök pihenésre.

— (Vasutasok igazgatottsága.) Értelhető igazgatottságok kelt a vasutasok körében ama igazán megmagyarázhatatlan körülmény, hogy a már mult hó végén egy a képviselő, mint a főrendiház által elfogadott »fizetésrendezési javaslat« máig sincs, mint szentesített törvény kihirdetve. Bizton remélhető volt, hogy legkésőbb augusztus hó elsején kiűztetik úgy az 1903. évi pótlékot, mint a folyó év július hó 31-ig esedékes fizetési többletet. E remény most napról-napra csökken. Igazán ideje volna, hogy e sok megpróbáltatásnak kitett testület legalább némi kézzelfogható bizonyítékhöz jusson ama még nem szentesített törvényjavaslat bár csekély előnyeinek, a mely hivatva leend 40.000 magyar vasutas lelki nyugalmát visszaadni és ezzel a magy. kir. államvasutat erkölcsi és pénzügyi érdekeit hathatósan előmozdítani.

— (A fürdők vasárnapi munkaszünet.) A kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló törvényeknek a fürdőhelyekre vonatkozó kiegészítéséről. Fürdőhelyeken, az ipari és kereskedelmi üzletekben az elárúsítás és házhoz szállítás vasárnapokon és Szent István napján a fürdőidény tartama alatt, amennyiben az idevonatkozó törvények hosszabb időt nem állapít meg, déli 12 óráig végezhető.

— (Örmény tudós Kolozsvárt.) Miskigán János dr. pápai prélat, a Congregatio de propaganda fide római főiskolájának 20 éven át volt tudós professzora, a ki nyugatombán vonult s most a szamosújvári örmény katolikus fővárház igazgatói állását tölti be, tegnapelőtt városunkban időzött. A kiváló tudós Merza Gyula E. K. E. főpénztárosa mutatta be a város nevezetességeit. Miskigán dr., a ki a Konstantinápolyba utazik az örmény

kath. patriarcha választására és ott lakó rokonai látogatására, belmunkatára a Párisban megjelenő »Panaser« című örmény lapnak, újabb dolgozatát pedig a szamosújvári »Armenia« című folyóiratban fogja közzétenni.

— (Gróf Teleki Domokos balcsete.) Gr. Teleki Domokos g. n. y. e. s. e. g. i. birtokos a multkor észrevette, hogy vadászutjára igen gyanus viselkedik és szokása ellenére több embert megharapott a faluban. Eleinte nem gondoltak komolyabb veszedelmre, de az eb hirtelen gazdájára ugrott és megharapta. A gyanus ebet a budapesti állatorvosi akadémiára küldték, a hol pár nap alatt kitört rajta a veszettség. Gróf Teleki Domokos azonnal felutazott Budapestre a Hőgyes-féle Pasteur intézetbe, hová a többi megmarzt embert is felküldték.

— (Öngyilkosság.) A marostordamegyei Jedd községben öz. Kovács Andrásné szül. Dénes Borbála a napokban ismeretlen okból szomszédjának kutyájára ugrott. Mire észrevették, már megfuladt.

— (Gyilkosság vagy öngyilkosság?) Titokzatos esetről értesítenek a marostordamegyei Marosillye községből. A napokban a község határában levő Fácános erdőben holtan találták Ferren Juon 15 éves pástorfiút. Egy fa tövében feküdt a szerencsétlen; nyakán mély seb volt látható, mellette pedig véres kés feküdt. A vizsgálat még eddig semmi bizonyosat nem tudott kideríteni a titokzatos halálesetről. Némelyek azt hiszik, hogy ökrétől fosztották meg a pástorfiút s azután meggyilkolták. Egy másik verzió szerint pedig a fiu maga oltotta volna ki életét a fölötti bánatában, hogy marháit elvesztette.

— (A rákosi vasutasok bűnpöre.) A budapesti büntetőörvényszék a rákosi vasutasok bűnpörében szombaton délelőtti tíz órakor hirdeti ki az ítéletet. Ezzel azonban a pör aktái nem záródnak le, mert a bizonyítási eljárás során egy a vádlottak, valamint a tanúk is egymásután s csaknem valamennyien részben azt állították, hogy a nyomozást vezető Bérci rendőrkapitány velük brutálisan bánt, részben pedig azzal állították elő, hogy Bérci a nyomozási jegyzőkönyvet meghamisította. Dr. Gesztli Andor királyi ügyész hivatalból megindítja az eljárást annak megállapítása végett, hogy mi igaz a vádból, másrészt pedig úgy értesülünk, hogy Bérci kapitány nem várja be az ügyész intézkedését, jelenkezett Rudnay Béla főkapitánynál és fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen. Ezzel különben Bércy csak megelőzte azt, hogy a főkapitány indítson elleni fogymit, mert hiszen az előzmények után ez kötelessége Rudnaynak, aki állítólag már nyilatkozott is az ügyben, még pedig olyan alakban, amely nagy megütözést kelt. Hir szerint a főkapitány úgy nyilatkozott, hogy Bérci nem hamisíthatott, nem pofozkodhatott, mert akkor erről neki is tudnia kellene. Tehát e nyilatkozat szerint a rendőrtisztviselők előre bejelentik a főkapitánynak, ha ilyen törvénytlen dolgot tesznek.

— (Gyalog Pécsről Kolozsvárra.) A régi jó időkben rendes szokás volt, hogy a diákok nyakukba vették az országot s per pedes apostolorum bejárták a magyar föld hegyeit, vírányait s a hol pihenőt tartottak, igénybe vették a derek házigazdák hagyományos vendégszeretetét. Így tettek el vidáman, élvezetesen a régi vakakációk. E szokás példájára Réder Jenő, Becker Alajos hatodik osztályt végzett realisták s Szeredy István tanítóképzőbe tanuló tegnap indultak utnak Pécsről Kolozsvárra. Az utat gyalog teszik meg ide és vissza. Utprogramjuk szerint ez a gyaloglás öt hetet fog igénybe venni.

— (A rablógólyos repülőgépe.) Élénk emlékeztetben van még az a vakmerő büntény, amelyet a Finta-tesztvérek követtek el, akik meggyilkolták és kirabolták Nagyváradon Szabó Lajosné, a magánosan élő özvegyet. A két testvér jelenleg vizsgálati fogságban ül s az idősebbik Finta Sándor, a máv forgalmi gyakornoka, ahoz a több nem szokatlan módhoz folyamodott, hogy örülneket tettei magát: hátha így megszabadulhat az igazságszolgáltatástól? Először hexameteret kezdte szavalni, járkált föl s alá, majd mikor a költészetet nem találta elég hatásos bizonyítéknak az örültségre, rajzeszközöket kért, mondván, hogy a repülőgépet föltámasztja s a nagy jövőjű szerkezetet akarja lerajzolni. Ugy okoskodott, hogy a ki repülőgépen töri a fejét, azt okvetlen bolondnak tartják. A törvényszéki orvosok azonban megvizsgálták az elmeállapotát és teljesen beszámíthatónak találták. Így tehát Finta Sándornak nem sikerült föltámasztani a repülőgépet, amivel a büntetés elől elrepülhetne.

— (Vízbeült fürdőzők.) A nyári szabadfürdés egyre-másra szedi áldozatait. Most is két helyről adnak tudósítást ilyen szerencsétlenségekről, melyeknek okát a gyermekek gondatlan vakmerőségében és a hiányos südőteli felügyeletben kell keresnünk. Az egyik eset Déván történt, hol néhány nappal ezelőtt több gyermek fürdött, az u. n. cserceli-gát alatt, bár szűlők figyelemztették őket a helynek általánosan ismert közveszélyes voltára. Vidám lubickolás közben az ár egyszerre elragadta a 9 éves Bota Ágostont. A gyermekek sikoltására rémület szaladtak a parton levők a szerencsétlenség színhelyére, de a szerencsétlen gyermekek csak a hulláját sikerült kifogni. A babonás nép között persze mindjárt megindultak a kombinációk, s a falu vénasszonyai meggyőződéssel hirdették, hogy a gyermek azért halt meg, mivel anyja nemrég a bíróság előtt hamisan esküdött. A másik szerencsétlenség, a csanádmegei Lelle községben történt, a hol fürdés közben a 12 éves Kurai Antal örvénybe került. Segélykiáltására a vele együtt fürdő Sirovica István 14 éves fiu segítségére sietett, de mivel uszni nem tudott társával együtt a hullámokban lelta halálát.

IRODALOM.

(A) Kolozsvári zene-konzervatorium 1903/04. évi értesítője most jelent meg Farkas Ödön szerkesztésében. A lefolyt évről szóló jelentéseket megelőzőleg az intézet igazgatója értekezik »A zeneiskolák hivatásáról«, melyben szakaszerű programot kíván nyújtani a zenetanítás helyes módszeréről. Ezután dr. Csengeri János titkári jelentése, az egyes tanszakok szervezeti beosztása, az intézet tanítási terve és a tanulók érdemsorozata következik. — Majd számot ad az értesítő a lefolyt évben tartott házi és nyilvános hangversenyekről és közli az intézetbe való főlvetelre vonatkozó tudnivalókat.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szombaton, július 9-én:

Kurucz Feja Dávid.

Történelmi színmű 4 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, vasárnap, július 10-én:

N ó t á s K a t a.

SZÍNHÁZ.

* Gyöngyi Izso vendégszereplése.

Gyöngyi Izso, a kolozsvári közönségnek jól ismert kedves komikusa a jövő hét folyamán 4 estén át vendégszerepelni fog a nyári színházban. A vendég fellépéseinek sorrendjét így állapította meg az igazgatóság: csütörtökön, 14-én »A Sabín-nők elrablása«, pénteken, 15-én a »Próbaházasság«, szombaton, 16-án »Színházi képtelenségek« és vasárnap, 17-én »Goldstein Számi.« Gyöngynek mind a négy fellépést rendes helyarákkal tartja az igazgatóság.

Táviratok

A civilista szónokai.

Budapest, július 8.

A civilista tárgyalásánál felszólalásra vannak jegyezve: Rákosi Viktor, Okolicsányi László, Semadon Sándor, Eötvös Károly, Rátay László, Lengyel Zoltán, Mezőssy Béla, Barabás Béla, Nessi Pál, Endrey Gyula, Gaál Sándor, Sebess Dénes, Vértán Endre Thaly Ferenc, Szalay László, Kapotcsfay János, Polányi Géza, Szatmári Mór, Bakonyi Samu, Bizony Ákos, Veres József, Hock János.

Apponyi Albert Amerikában.

Budapest, július 8

Az interparlamentáris konferenciát a nyáron St.-Loisban fogják megtartani. A konferenciára a magyar tagok is elmennek s érdekes, hogy Apponyi Albert gróf a magyar bizottság elnöke is elhatározta, hogy ki megy Amerikába a konferenciára.

Hovát hadapródok merénylete

Bécs, július 8.

Az itteni hadapródiskola horvát nemzetiségű növendékei a napokban megtagadták a »Hymnus« éneklését. Vizsgálatot indítottak és hat felbujtót kizártak az iskolából.

Ludwigh nyugdíjazása.

Budapest, július 8.

A »Magyar Nemzet« megcáfolja azt a hírt, hogy Ludwigh máv. elnök-igazgatót nyugdíjazva, helyébe Wickelburg Márkot nevezik ki. A M. N. korainak mondja ezt a hírt, azzal az indoklással, hogy a máv. kebelében folyó szervezési munkálatok alatt elnök-igazgató változásra nem lehet gondolni.

Az orosz-japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, július 8.

Port-Artur végnapjai.

Londonból jelentik: A Port-Arthur körül lévő japán sereg száma hetvenezerre tehető.

Kuroki elfoglalta az összes fontosabb szorosokat, csapataival.

Tizenhat fontos erősség jutott így a japánok birtokába.

Német újságírók Budapesten.

Budapest, július 8.

A német újságírók holnap érkeznek Budapestre és az »Otthon« nagy lakomát rendez tiszteletükre.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinai detektív-regény a jelenkorból.

VIII.

(37)

A chinai városrészt.

— Magunkkal visszük Mr. Pretorius-ot is, hogy biztosabban célt érhesünk, meg ezáltal törvényes színezetet adhatunk a dolognak.

Pál boszankodott, hogy ezen tulajdonképpen magától értetődő eszméje sem neki támadt, de a vágy a chekrálókat megkeresni és zsákmányokat lehetőleg azonnal elvinni, annyira elfoglalta, hogy minden másról elfeledkezett.

Az utca sötét, világítás nélkül volt. Ismét azon iszonyu bűz volt érezhető, csak némely ablakon átszűrődő világosság mutatá az utat.

Az egen zivatart jelentő felhők, itt-ott villám cikázott át az égbolton, pillanatra mindent kékes fényével megvilágítva.

— Itt, — mondá a chinai megállva.

Egy kapuhajlás, mely mint egy nyitott sir meredt az érekekre volt előtük. A ház építése elárulá, hogy amerikai épít, valószínűleg saját használatára.

A rendőr világosságot akart gyújtani, de az öreg chinai ennek mellőzésére kéré őt.

Honfitársai ennek láttára előőrök lennének és a rablót értesítenék.

Igy haladt, a rendőr, Reddersen Tom és chinai a házba. Pretorius Pál legutolsónak maradt és midőn éppen a kapun befelé haladt, villám cikázott át az egen.

Pál mellett a pillanatban egy férfialak surrant el, kinek arcvonásait a villám fényénél tisztán felismerhette.

Ugy érzé, mintha valaki hatalmas ütést mért volna szívére.

Nem tudta utána rohanjon-e a menekülőnek, ki a világosságot hirtelenlül követő sötétségben eltűnt?... de agyára és tagjaira olyan bennűtlenség nehezedett, hogy képtelen volt megmozdulni.

E percben hallatszott Reddersen Tom hangja a házból.

— Volt itt valaki, Mr. Pretorius?

— Nem, — felelé a német, maga sem tudva, hogy jött a »nem« ajkára.

Ekkor mind a négyen a lehető legóvatossággal a kitaposott falápcsón felhaladtak. A második emeleten sok ajtó nyílt a folyosóra.

Ott a legutolsó nyitva volt. Akaratlanul oda rohantak.

Reddersen Tom volt itt is az első. De az ijedség kiáltásával hátrátáncorodott.

A lámpától megvilágított szobában egy ember feküdt a padlón. Nyaka és keble vértócsából és közelebből tekintve látható volt több törstúrás, mely keresztüljárta testét.

Most már Pál is a holttest mellett állott.

Mély megrendülésében más szó nem jött ajkára, mint a meggyilkolt neve: — Fergenthin!

Reddersen Tom még mindig azon a helyen állott, hova a meglepetés első pillanata szegő és tágra nyitott fénylő, sőt mondhatni könnyes szemmel tekintett a holttestre.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

HERCEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Október 1-étől kezdve

kiadó

Bolt-helyiségek

Deák Ferenc-utca 12. sz. a.

(Adler-féle ház.)

Ugyanott

Két utcza emeleti lakás

2-2 szoba és konyha.

A földszinten

Két kisebb szoba és konyha.

Értekezhetni:

GOMBOS FERENCZ

nyomdatulajdonosnái,

az »Ujság« kiadóhivatalában.

Diszokmánnal kiténtetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár nagy rakásra és hangszór-üzletre a ny. kir. posta- és táv. szállítója Kolozsváron

Összes áruimat havi részletekkel adom és azokról 5 évig felek. — Szakszerű villamos világítással és motorerővel berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban teszem. Nikkelezéseket, különféle színű emaillezéseket saját fűrdőmben és kemenczében állítok elő. Kerékpárkötésznő osztályt tartok fenn! Telefon 412. Képes árjegyzéket adok bárkinek!

